

Zakon nije riješio pitanje o kojem raspravlja gornja presuda, naime odnos između broдача i naručitelja ako se ugovor o prijevozu poziva na neke druge uvjete. Prema načelima našega građanskog prava, koje u ovom slučaju mora doći do primjene, izgleda da će se načelno morati priznati valjanost klauzula na koje se ugovor poziva, jer su sigurno stranke na njih pristale. Stranka je naime prilikom zaključenja ugovora mogla, ukoliko je smatrala potrebnim, za zaštitu svojih interesa zatražiti od svog sukontrahenta da joj pokaže odnosne uvjete u svrhu njihovog proučavanja. Ako je to propustila, ne može se naknadno pozivati na okolnost da joj ti uvjeti nisu bili niti morali biti poznati. Jasno je samo po sebi da će i ti uvjeti biti primjenjivi u općim granicama dopustivosti ugovornih klauzula koje postavlja građansko ili neka druga posebna grana prava koja u konkretnom slučaju dolazi do primjene.

B.J.

APELACIONI SUD, Aix

Presuda od 11.IV 1967.

Sté Scotto, Ambrosino et Pugliese
(Sté S.A.P.) c/a Philibert

Prijevoz stvari morem - Brođarova odgovornost - Ograničenje brođarove odgovornosti - Netačna deklaracija o vrijednosti tereta - Brođarova odgovornost za rad njegovog agenta - Za brođara je mjerodavna samo ona vrijednost tereta koju mu izjavi krcatelj i koju brođar unese u teretnicu - Prema tome nije mjerodavna ona vrijednost koju je naručitelj izjavio carinskim organima a za koju je brođar saznao posrednim putem - Ako je u teretnici navedeno da je teret smješten u brođsko skladište, a on je stvarno bio složen na palubu da bi brođar na taj način u skladište mogao smjestiti drugu robu, takav brođarov postupak predstavlja njegovu namjernu krivnju u lukrativnu svrhu - Pod ovom pretpostavkom brođar se ne može pozivati na ograničenje odgovornosti - Brođar odgovara za rad svog agenta kao i za svoja osobna djela, pa i kad je agent naredio da se teret smjesti na palubu

Tužitelj - naručitelj prijevoza, koji je ujedno bio i primalac, tuži brođara za naknadu štete koju je imao na svome namještaju prilikom prijevoza iz Casablance u Marseille. Namještaj je pakovan u tri koleta. U postupku je utvrđeno da je u teretnici bilo navedeno da je teret smješten u brođska skladišta, a da je stvarno bio složen na palubi.

U svoju obranu brodar iznosi slijedeće prigovore:

Naručitelj je svjesno krivo naznačio vrijednost robe, navodeći daleko manji iznos od onoga koliko namještaj stvarno vrijedi. Prema tome on, tj. brodar, odgovara ne za punu naknadu štete već samo u omjeru između krivo deklarirane i stvarne vrijednosti tereta. Što se tiče krcanja na palubu brodar ističe da on za to nije osobno kriv, jer da je namještaj smješten na palubu na zahtjev njegovog agenta. Dosljedno tome ne može odgovarati prema strožoj odgovornosti na temelju svoje osobne kvalificirane krivnje.

Prvostepeni sud je brodara obvezao u smislu tužbenog zahtjeva tj. na naknadu pune štete, a drugostepeni sud je tu presudu potvrdio iz slijedećih bitnih razloga:

Prema propisu Zakona od 2.IV 1936. svjesno krivo deklarirana vrijednost tereta za koju su vezane određene sankcije jest ona koju krcatelj izjavi brodaru i koja se unese u teretnicu. U ovom slučaju krcatelj nije brodaru izjavio bilo koju vrijednost svoga namještaja, niti je ta vrijednost unesena u teretnicu. Brodar je vrijednost tereta unio u brodske isprave i to na temelju izvještaja svog agenta. Agent je pak tu vrijednost doznao iz naručiteljeve deklaracije, koju je on deklarirao carinskim organima. Nasuprot tome krcatelj je svoju robu osigurao na daleko veći iznos od onoga koji je deklarirao carinskim organima. Na temelju ovakvog činjeničnog stanja brodar zaključuje da je krcatelj svjesno krivo deklarirao vrijednost robe.

Sud nije prihvatio ovo brodarovo stajalište. Sud naime smatra da vrijednost robe koju je naručitelj deklarirao carinskim organima radi plaćanja manje carine, za brodara nije uopće relevantna. Za brodara je mjerodavno samo ono što naručitelj njemu izjavi, a ne ono što je brodar posrednim putem doznao.

Ni drugi brodarov prigovor sud ne smatra opravdanim. Ukoliko je tačno da je teret smješten na palubu na zahtjev brodarovog agenta, to ipak ne umanjuje brodarovu odgovornost, jer agent radi u brodarovo ime, pa ga prema tome i obvezuje za svoj rad. Osim toga brodar je od ovakvog agentovog postupka imao koristi, jer je u skladište smješten drugi teret koji je bio osjetljiviji na rizike mora od spornog namještaja. Ovakav brodarov postupak sud ocjenjuje kao namjernu krivnju u lukrativne svrhe i ne priznaje mu pravo da ograniči svoju odgovornost.

(DMF 1968, str.27)

B.J.